
REDACTIONEEL

Er is meer tussen hemel en aarde in de psychiatrie dan specialistische psychiatrische kennis van professionals. We ontwikkelen en "wetenschappen" er op los, en vergeten daarbij nogal eens het geheel, datgene waar het werkelijk over gaat. De professional is gewend om te behandelen, dus er moet iets ziek zijn. Een diagnose, een behandeling en dat alles ook het liefst volgens een protocol. Deze drie-eenheid lijkt in de psychiatrie onlosmakelijk met elkaar verbonden. In de dagelijkse praktijk lopen we hiermee het risico de cliënt niet voldoende in diens eigen perspectief te zien. De kracht van de cliënt wordt te weinig belicht wanneer de beleving en het eigen verhaal niet in de behandeling betrokken worden. Of zoals Harry Kunneman en Andries Baart (beiden werkzaam bij de school voor Humanistiek te Utrecht) het al eens treffend stelden: er moet niet alleen ruimte en tijd zijn voor de technische handeling maar er moet tevens oprechte betrokkenheid en persoonlijke inbreng van de professional zijn. Binnen dit domein is contact en ontmoeting mogelijk en kan de kracht van de cliënt zijn plek krijgen.

In dit nummer van Sociale Psychiatrie treft de lezer een aantal artikelen aan waarin nu eens niet alleen de gangbare aangeleerde professionele deskundigheid centraal staan, maar waar gekeken wordt naar behandelvormen of benaderingswijzen die aansluiten bij de beleving van de cliënt. Met het plaatsen van deze artikelen spreekt de redactie tevens de wens uit dat het aansluiten bij de beleving van de cliënt spoedig tot de gangbare aangeleerde professionele deskundigheid gaat behoren.

In **Kracht van verhalen** van **Godelieve van Zijl**, als bekroonde publicatie eerder verschenen in Groepspsychotherapie (nr.2 juni 1999), beschrijft zij hoe door verhalen te vertellen mensen

verder geholpen kunnen worden hun eigen leven beter te begrijpen, en een nieuw perspectief voor zichzelf te creëren. Zij doet het op een wijze die Milton Erickson, een belangrijk hypnotherapeut, goed zou doen. Erickson gebruikte bij zijn behandeling al "therapeutische verhalen" om veranderingen teweeg te brengen.

In **De problematische relatie tussen psychiatrie en verslaving** wordt betoogd dat de professionele waarheid nogal eens op gespannen voet kan staan met de juistheid en beleving van de werkelijkheid door de cliënt. Zeker bij mensen die geleerd hebben te overleven en slecht in staat zijn om het contact te onderhouden met de hulpverlener.

Rients Sanders komt er in zijn bijdrage in **Uit den lande** in praktische zin op terug en laat zien hoe schrijvend het kan zijn als de instellingen niet met elkaar weten samen te werken en de cliënt zich onbegrepen voelt.

Michel van Dijk, inmiddels actief voor de redactie van SP, schreef als eindopdracht voor de MGZ-GGZ opleiding aan de Hogeschool van Amsterdam een boeiend artikel over zingeving in het leven van chronisch psychiatrisch cliënten. Voor hem staat het vast dat de spv zich met zingeving moet bezighouden. Hij constateert dat er in de praktijk te weinig aan gedaan wordt. Zijn verhaal kan gelezen worden als een warm pleidooi voor een wederkerige relatie tussen cliënt en hulpverlener waarbij het vooral van belang is de zingevingvragen van de cliënt te gaan zoeken.

Zoals Detlef Petry bij cliënten op zoek gaat naar de betekenisgeving door de cliënt te helpen zelf zijn levens-verhaal te laten vertellen (narratieven) en daarin juist de deskundigheid als psychiater te benutten.

In het laatste hoofdartikel **Onze bril waardoor we kijken van Marion Arends** wordt ingegaan op het gebruik van metaforen en verhalen om de cliënt in een ander perspectief te zien. Het diagnostisch label kan soms zo vervreemdend werken en ons voorin- genomen naar iemand laten kijken, dat daarmee de eigenheid en de kracht van de cliënt niet benut wordt.

In **Mediaan** staan deze keer drie bijdragen waarvan de bijdrage van **Wim Kannekens** hoofdartikel zou kunnen zijn. Beeldend beschrijft hij de kracht van het lichaam en de kracht van de cliënt als zij op haar mogelijkheden aangesproken wordt. De taal van het lichaam als metafoor voor het zoeken naar mogelijkheden voor cliënten. Empowerment en rehabilitatie ineen.

De discussie over de toekomst en waarde van de spv komt de laatste jaren geregeld terug in SP. Deze keer in de vorm van kritische uitlatingen van **Ivonne van der Padt** als reactie op de bijdrage van M. de Leeuw in het vorige nummer. De redactie is benieuwd naar meer reacties en ziet opbouwende bijdragen graag tegemoet.

Tot slot komt de noodzaak voor een brede maatschappelijke benadering voor problemen bij vluchtelingen aan

bod in de bijdrage van **Andrea Tuenter** student SPV aan de HvA . Haar essay, gaat uit van vluchtelingen die in ons land ernstige problemen ontwikkelen. Bij het lezen er van kan men zich afvragen hoe het moet met de groep vluchtelingen die in het land van herkomst al met ernstige psychiatrische problemen kampten, en nu meer en meer in ons land komen. De psychiatrie zal dat nooit in haar eentje aan kunnen en volgens Tuenter moet dat ook niet. Een brede aanpak waarin allerlei maatschappelijke instellingen betrokken worden voorkomt onnodige stigmatisering. Probleem daarbij is wel dat de maatschappelijke instellingen over het algemeen geen ervaring hebben met deze groep vluchtelingen met ernstige psychiatrische problemen. Dat roept de vraag op of maatschappelijke instellingen meer kennis moeten opdoen over mensen met psychiatrische problemen of betekent het dat de GGZ maatschappelijker moeten worden? Wellicht is dat een thema voor een nieuwe SP.

Vanwege het grote aantal inhoudelijke bijdragen vervalt in dit nummer de rubriek **Dichterbij**.

Gerard Lohuis
Ivonne van der Padt